

Міжнародна науково-практична конференція

«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ»

до 190-річчя Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Київ, 09 квітня 2025 р.

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова (Україна)
Uniwersytet WSB Merito Chorzów (Польща)
Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie (Польща)
Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie (Польща)
University of the National Education Commission, Krakow, Institute Pedagogiki (Польща)
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна)
Державний університет «Київський авіаційний інститут» (Україна)
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (Україна)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Україна)
Карпатський інститут підприємництва університету «Україна» (Україна)
Інститут проблем виховання НАПН України (Україна)

З Б І Р Н И К

«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ»
ІІ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

до 190-річчя Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Київ-2025

Рекомендовано до друку Вченою радою

факультету соціології та соціальної політики Українського державного університету

імені Михайла Драгоманова

(протокол №9 від 23.04.2025 року)

Редакційна колегія:

Віктор АНДРУЩЕНКО	доктор філософських наук, професор, дійсний член НАПН України, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Володимир ЄВТУХ	доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, радник ректора Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Григорій ТОРБІН	доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з наукової роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Роман ВЕРНИДУБ	доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з навчально-методичної роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Ростислав ДРАПУШКО	кандидат філософських наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарської діяльності) Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Володимир ЛАВРИНЕНКО	кандидат філософських наук, професор, проректор з міжнародних зв'язків Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Алла ЯРОШЕНКО	доктор філософських наук, професор, декан Факультету соціології та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Тетяна ГОЛУБЕНКО	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної освіти та соціальної роботи, заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Василь КАРИЧКОВСЬКИЙ — доктор педагогічних наук, професор кафедри позашкільної освіти факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Дар'я БИБИК — доктор філософії в галузі соціальної роботи, доцент кафедри соціальної освіти та соціальної роботи факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Микола БУЛАТЕВИЧ — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та публічних комунікацій факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Марина СОЛЯНИК — кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної освіти та соціальної роботи факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Андрій ЗАМОЖСЬКИЙ — викладач кафедри соціальної політики факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Наталія ПОЛУЙКО — голова Студентського наукового товариства Факультету соціології та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

С 69
УДК 304.4+316.334.3+364

Соціальна політика:виклики часу: матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції до 190-річчя Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (9 квітня 2025 року). Київ: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2025. 220 с.

У збірнику подано тези доповідей учасників ІІ Міжнародної науково-практичної конференції «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ» до 190-річчя Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, в яких висвітлюються результати досліджень студентів, аспірантів та молодих вчених щодо актуальних проблем, які постали перед українським суспільством в умовах повномасштабної війни.

Матеріали опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за зміст, достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники та/або рецензенти, які рекомендували матеріали до публікації.

© Автори матеріалів, 2025
© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025

ред. В.Т. Бусел. К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.

3. Жулєньова О. Вплив війни на ціннісні пріоритети /Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія. / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022.

Вознюк С.С.
здобувач освіти третього
(освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії» (PhD)
Спеціальності 231 Соціальна робота,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
м.Київ, Україна
ORCID https://orcid.org/0009-0006-0469-0741
s.s.vozniuk@udu.edu.ua

Соляник М.Г.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної освіти та соціальної роботи,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
м.Київ, Україна
ORCID https://orcid.org/0000-0001-7083-6872
m.h.solyanyk@npu.edu.ua

ФАКТОРИ ТА УМОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЗГУРТОВАНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

В контексті вивчення траєкторій сучасних суспільних тенденцій, соціальна згуртованість молоді виступає одним із важливих факторів певної стабілізації та розвитку українського суспільства. Важливою проблемою також виокремлюється аналіз і дослідження ефективних умов та тенденцій для успішної реалізації об’єднуючих технологій серед молоді.

Соціальна згуртованість є багатогранним поняттям, яке включає в себе різні аспекти інтеграції, солідарності та взаємодії в суспільстві. Існують різні трактування соціальної згуртованості, кожне з яких має свої ключові аспекти. Наприклад, структурний підхід акцентує увагу на соціальних зв'язках і мережах, культурний – на спільних цінностях і нормах, а інтерактивний – на

міжособистісній взаємодії та довірі.Сутність соціальної згуртованості, значною мірою, полягає у довірі між членами суспільства, солідарності у підтримці один одного, ідентичності, яка об'єднує людей, рівності можливостей для всіх, а також соціальну інтеграцію, що сприяє участі в громадському житті. Дослідження вітчизняних науковців надають корисні інструменти для вивчення методик і практик ефективності умов, спрямованих на зміцнення соціальної згуртованості. Соціальну згуртованість як аспект регіонального суспільного середовища вивчали В. Захарченко, В. Куйбіда, Л. Федулова; як інструмент активізації волонтерських рухів - Т. Лях, Т. Спіріна; згуртованість молоді, як громадський ресурс розглядали А. Котелевець, Я. Мартинюк; як умову ефективного розвитку суспільства - О. Покровська, В. Кирилюк [1].

Формування соціальної згуртованості української молоді залежить від комплексу взаємопов'язаних факторів. По-перше, це економічні фактори, як наприклад, працевлаштування, доступність якісної освіти, професійна реалізації, соціальне становище, суттєво впливають на можливості молодих людей інтегруватися в суспільство та відчувати себе його частиною. Низький рівень економічної стабільності може призвести до відчуження та соціальної ізоляції молоді. По-друге, політичні фактори, зокрема рівень довіри до політичних інститутів, участь молоді у політичному житті та громадянська активність, визначають ступінь залученості молоді до процесів прийняття рішень та її готовність брати на себе відповідальність за майбутнє країни. По-третє, важливу роль, також, відіграють соціокультурні фактори, такі як вплив традицій та цінностей, роль освіти та засобів масової інформації, а також міжгрупові відносини. Поширення толерантності, поваги до різноманітності та критичного мислення сприяє зміцненню соціальної згуртованості. Четвертою групою факторів, що впливають на соціальну згуртованість молоді, можна розглядати деякі негативні тенденції, зумовлені особливостями і викликами воєнного часу, як наприклад, демографічні показники, міграційні процеси, урбанізацію тощо. В умовах сучасних викликів, таких як війна та економічна нестабільність, ці

фактори набувають особливого значення для формування соціальної згуртованості молоді в Україні [4].

Дослідження ефективних шляхів формування соціальної згуртованості передбачає використання різноманітних методів, таких як опитування, інтерв'ю, фокус-групи та аналіз документів. Вибір конкретного методу залежить від цілей дослідження та наявних ресурсів [3, с. 25]. Також важливим компонентом у дослідженні для визначені ефективності умов і факторів формування соціальної згуртованості молоді виступають визначення критеріїв та рівні показників реальної ситуації [1].

В теперішніх умовах загальна національна ідентичність виступає одним із знакових умов соціальної згуртованості, хоча також тут необхідно враховувати особливості регіональної та групової ідентичності. Показником соціальної згуртованості молоді, серед іншого, виступає участь у громадському житті, волонтерська діяльність та міжкультурна взаємодія. Такий підхід дозволить кількісно оцінити рівень соціальної згуртованості за різними показниками та виявити кореляції між різними факторами впливу [2].

Війна та внутрішнє переміщення суттєво впливають на соціальну згуртованість молоді. З одного боку, вони дещо призводять до розриву соціальних зв'язків та відчуження, але з іншого – сприяють розвитку волонтерського руху та громадських ініціатив, які зміцнюють соціальну згуртованість. Волонтерський рух став важливим фактором підтримки соціальної згуртованості, об'єднуючи молодь навколо спільних цінностей та цілей. Соціальні мережі, онлайн-платформи та мобільні додатки дозволяють молодим людям спілкуватися, обмінюватися інформацією та координувати свої дії, незважаючи на фізичні відстані [3, с.112].

Формування соціальної згуртованості української молоді є складним і багатофакторним процесом, що залежить від поєднання особистісних, суспільних та інституційних чинників. Соціальна згуртованість української молоді формується під впливом різноманітних факторів, серед яких важливе місце займають рівень довіри в суспільстві, активна громадянська позиція,

економічна стабільність та доступ до якісної освіти. Взаємодія цих елементів визначає ступінь залученості молоді до суспільного життя та її готовність до спільної діяльності.

Отже, соціальна згуртованість української молоді є важливим чинником стабільного розвитку суспільства, і її зміцнення потребує скоординованих дій на рівні держави, громадських організацій та самих молодих людей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бибик, Д., Савельчук, І. Соціальна згуртованість молоді в Україні в умовах воєнного стану. Social Work and Education, Vol. 10, No. 1. 2023. pp. 7-16. DOI: 10.25128/2520-6230.23.1.1

2. Лях Т. Л., Спіріна Т. П., Лехолетова М. М. Методи оцінки територіальною громадою власних потреб. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота / ред. О. Бартош. Ужгород, 2022. С. 178–181. DOI: 10.24144/2524-0609.2022.50.178-181.

3. Посібник для навчання з питань соціальної згуртованості й безбар'єрного середовища в молодіжному секторі, проєкт / ред. Валентина Лєснова, 2022. 160 с.

4. Савельчук, І. Соціальні очікування молоді: від теоретичного осмислення до практичного застосування у воєнний та післявоєнний період. Social Work and Education, 9(1), 113–121. 2022. https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.1.9

Воробйова О.А.
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
м. Запоріжжя, Україна
vorobevaarina50@gmail.com
Батарейна І.О.
старший викладач кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи